

Virkistysreitistön ja -alueiden kehittäminen, reitistöjen tiekartan hyväksyminen

9677/10.03.03.00/2025

Liikunta- ja kulttuurilautakunta 03.06.2025 § 52

Valmistelija: kaavoitusarkkitehti Kaisa Niilo-Rämä, puh. 020 615 7404, kaisa.niilo-rama(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Kouvolassa on huomattava määrä virkistysalueita ja -reittejä, joiden muodostama kokonaisuutta ei ole tarkasteltu poikkihallinnollisesti koko nykyisen Kouvolan kaupungin aikana. Vähenevien ylläpitoressurssien kohdentaminen suosituimmille virkistysalueille ja -reiteille on tarkoituksenmukaista, mutta vaatii poikkihallinnollista tarkastelua ja pitkäjänteistä työtä. Viime vuosina virkistysreittikokonaisuutta on tarkasteltu työpajoissa, joiden lopputuloksena on laadittu *"Virkistysreitistön kehittämisen tiekartta 2024"*.

Virkistysalueiden osalta työ on alkanut erilaisten alueryhmien palveluverkkojen supistamisella, sekä alueiden hoitoon ja kunnossapitoon liittyvällä tarkastelulla. Virkistysmetsien osalta on myös tehty alueiden profilointia. Varsinainen kehittäminen ja kokonaisuuden hallinnan periaatteet yhteen kokoava tiekartta kuitenkin vielä puuttuu virkistysalueiden osalta. Sen valmistuttua työ voi edetä alueiden tarveselvityksellä ja kehittämissuunnitelmalla samaan tapaan virkistysreitistön kanssa.

Laadittua *"Virkistysreitistöjen kehittämisen tiekarttaa 2024"*, esitetään hyväksyttäväksi tulevan tarveselvityksen ja toimenpidesuunnitelman perustaksi. Tiekartassa on esitetty periaatteet reitistöjen arvottamiseksi ja kehittämiseksi, sekä vastuiden jakautuminen kaupungin eri hallintokuntien ja palveluyksiköiden kesken.

Asian valmistelun tausta ja päätösvallan perusteet

Virkistysalueita voidaan luokitella eri tavoin. Kouvola virkistysalueet on Vihertiimissä käydyssä keskustelun perusteella päätetty jakaa seuraaviin luokkiin: lähi- ja virkistysmetsät, avoimet alueet, rakennetut puistot, uimarannat, liikunta-alueet. Avoimet alueet ovat erilaisia niittyjä, maisemapeltoja ja viljelypalsta-alueita ja koira-aitauksia. Rakennetut puistot taas kattavat laajempien istutuksia ja käytäviä sisältävien alueiden lisäksi myös muun muassa leikkipaikkoja.

Virkistysreitistö koostuu kuntoradoista / laduista, melontareiteistä, luontopoluista, maastopyöräreiteistä, ulkoilu- ja retkeilyreiteistä, kulttuurireiteistä sekä pyöräilyreiteistä. Näistä osa on tuotteistettuja reittejä, joita kohdennetaan asukkaiden lisäksi matkailijoille.

Näiden alueiden ja reitistöjen kehittäminen vastaamaan käytössä olevia kunnossapidon resursseja ja nykyistä käyttöastetta vaatii niiden kokonaistarkastelua poikkihallinnollisesti. Työn tueksi tarvitaan yhteisesti sovitut periaatteet, joilla palveluverkkoa karsitaan ja kehitetään.

Virkistysreitistöjen osalta hallinnoinnin ja kehittämisen periaatteet on kirjattu erilliseen dokumenttiin *"Kouvolan virkistysreitistön kehittämisen tiekartta 2024"*. Seuraavana vaiheena on tarveselvityksen ja toimenpidesuunnitelman laatiminen vuoden 2025 aikana.

Virkistysalueiden osalta tarvitaan vastaava tiekartta ja sitä seuraava tarveselvitys ja toimenpidesuunnitelma. Virkistysreitistöjen ja -alueiden kehittämistä tulee tarkastella rinnakkain, koska suuri osa virkistysreitistöstä sijoittuu virkistysalueille joko kokonaan tai osittain. Reitin ja alueen hallinnoija voi kuitenkin olla eri toimialalla oleva yksikkö. Tämän vuoksi poikkihallinnollinen yhteistyö asian osalta on erittäin tärkeää.

Valtio kohdentaa vuosittain erilaisia avustuksia virkistysalueiden ja -reitistön kehittämiseen. Avustuksia voidaan hakea vain ohjelmoituihin kohteisiin, joiden suunnitelmat ovat valmiina kustannusarvioineen. Jotta näitä suunnitelmia voitaisiin tehdä valmiiksi, tulee tarpeet erilaisille toimenpiteille olla tiedossa, ja eri kohteiden välinen toteutusjärjestys suunniteltuna.

Kouvolan hallintosäännön 25 § mukaisesti Liikunta- ja kulttuurilautakunnan tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvat liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvat tehtävät. Osa virkistysreiteistä ja -alueista kuuluu liikuntapaikkojen palveluverkoston.

Tiekartasta ei ole katsottu tarpeen tehdä ennakkovaikutusten arviointia, koska siinä esitetyt periaatteet eivät vielä vaikuta talouteen tai kuntalaisiin. Työn seuraavassa vaiheessa laadittava tarveselvitys ja toimenpidesuunnitelma on jo lähempänä konkretiaa, ja ennen sen hyväksymistä on myös vaikutusten arviointi ajankohtaista.

Toimenpiteet

Virkistysalueiden ja -reitistön muodostama kokonaisuus on laaja, ja sen ylläpitoon kuluvien resurssien määrä suuri. Jotta resurssit voidaan kohdentaa oikein ja kokonaisuus pysyy tarkoituksenmukaisena, on sitä tarkasteltava poikkihallinnollisesti ja systemaattisesti. Virkistysalueiden ja -reitistön kehittäminen tarkoittaa palveluverkon karsimista, mutta myös saneeraamista ja investointeja puuttuviin reitistöjen osiin.

Tulevien saneerauskohteista ja investoinneista tehtävien yksittäisten päätösten tulee pohjautua kokonaistarkasteluun, jota laaditussa *"Virkistysreitistön kehittämisen tiekartassa"* on tehty. Tiekartan perusteella ei voida kuitenkaan vielä edetä päätöksentekoon ja toteutukseen, vaan tarvitaan tarveselvitys ja toimenpidesuunnitelma, jossa reitistön yksittäiset osat arvotetaan, ja tarvittavat toimenpiteet

listataan sekä aikataulutetaan. Lisäksi virkistysalueiden osalta tarvitaan vastaava kehittämisen tiekartta sekä tarveselvitys ja toimenpidesuunnitelma.

"Virkistysreitistön kehittämisen tiekartta 2024" on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 22.5.2025 (§ 113). Samoin *"Virkistysalueiden kehittämisen tiekartta"* hyväksytetään erikseen Teknisessä lautakunnassa sekä Liikunta- ja kulttuurilautakunnassa sen valmistuttua syksyllä 2025.

"Virkistysreitistön kehittämisen tiekartta 2024" on **liitteenä**.

Lisätietoja: kaavoitusarkkitehti Kaisa Niilo-Rämä, puh. 020 615 7404, kaisa.niilo-rama(at)kouvola.fi

Sivistysjohtajan ehdotus:

Liikunta- ja kulttuurilautakunta päättää hyväksyä osaltaan "Virkistysreitistöjen kehittämisen tiekartta 2024" pohjaksi virkistysreitistöjen tarveselvitykselle ja toimenpidesuunnitelmalle. Lisäksi lautakunta antaa Vihertiimille toimeksiannon laatia vastaavan tiekartan ja toimenpidesuunnitelman virkistysalueiden kehittämisestä.

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan päätös:

Liikunta- ja kulttuurilautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta myönsi kaavoitusarkkitehti Kaisa Niilo-Rämälle läsnäolo- ja puheoikeuden. Hän oli läsnä kokouksessa etäyhteydellä asian käsittelyn aikana.
